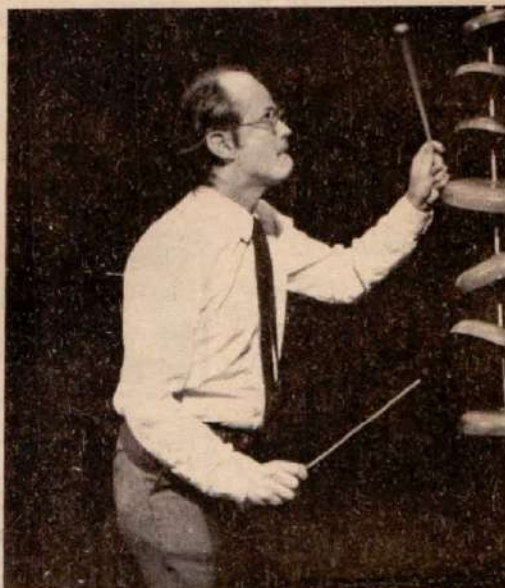

VJESNIK

MUZIČKI BIENNALE ZAGREB

Topot u ušima

U Hrvatskom glazbenom zavodu Xenakisova je glazba ugrožavala čembalo i sluh, u maloj dvorani »Lisinski« »brojio« je Tom Johnson

Tom Johnson brojio...

Snimio: R. Marković

Najugroženiji na koncertu djela Iannis Xenakisa bili su čembalo i slušni organi. Čembalo je izdržalo, a uši – kako čije! Odviknuti posljednjih godina od zvučne agresije nove glazbe (dakako one izvan rokerskih i sličnih situacija), i to zahvaljujući ponajprije novoj jednostavnosti pa i umilnijoj elektronici, morali smo se pomiriti s Xenakisovom bukom ako smo htjeli odslušati baš sve što se u Hrvatskom glazbenom zavodu zbivalo četvrtog bijenalskog dana.

A zbivalo su se zapravo samo dvije stvari: čembalo, pa udaraljke, pa opet čembalo i opet udaraljke, i na kraju duo čembala i udaraljki! Prvo kao treće, drugo kao posljednje, uvijek isto, doduše individualizirano kao autorski stil i promišljenaj, ali u osnovi za publiku jednoobrazno. A ona je ipak gromoglasno odobravala, i to prvenstveno kondiciji i izdržljivosti dvoje superiornih izvođača, čembalisticke Elisabeth Chojnacka i perkusionista Sylvia Gualdaja, kojima su se u prvom dijelu Xenakisove večeri pridružili još i odlična klaviristica Nada Kolundžija i gudački kvartet »Klima«.

Svi oni zajedno jasno su pokazali da Xenakisovu glazbu nije lako svirati; ona je

čvrsto određena, ne prepušta tumače slušaju, zahtijeva dokraja svladanu klasičnu tehniku, silnu snagu i osobno oduševljenje opetovanom motorikom od koje se vrlo brzo može zavrtjeti mozak.

Xenakisovo gotovo ritualno inzistiranje na ritmičkim obrascima kvocajućeg čembala ili na pulsiranju udaraljki koje doista mogu biti sjajne, ali to nisu u preakustičnom Glazbenom zavodu, odaju južnjački temperament autora i svjetonazor muzičkoga matematičara koji voli red i pravilan poredak u svom djelu, pa makar nas ono i zaglušivalo preko svake mjere.

Inspirativni pak predlozi Iannis Xenakisa kreću se u krugu od Khoia – žrtava vina ili vode lijevanih u zemlju (u ovom slučaju u čembalo) ili Evryali – radanja »arborescencia« drvetu sličnih oblika koji doživljavaju mijene u klaviru, pa sve do Komboija – čvorova za čembalo i udaraljke koji su doista impresivno zapetljani. Manje impresivno bilo je to da se i ovaj koncert odužio, i trebalo je čarobnjačkom vještinom stići do nekoliko kilometara udaljene dvorane »Lisinski« gdje je u noćnom terminu Tom Johnson »brojio« tonalitete, jezike, zvona...

JAGODA MARTINCEVIC